

Prof. dr hab. TOMASZ BORECKI

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

OBECNY STAN POSTĘPOWAŃ O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO I TYTUŁU PROFESORA – UWAGI NIE TYLKO KRYTYCZNE¹

I. Wprowadzenie

Rok 2003 przyniósł nam, pracownikom naukowym, istotne zmiany dotyczące zasad przyznawania stopni i tytułów naukowych oraz w zakresie sztuki, w związku z przyjęciem ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki² (dalej u.s.t.n.sz. lub ustawa z dnia 14 marca 2003 r.). Po czternastodniowym *vacatio legis* weszła ona w życie, derogując ustawę z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych³ (dalej u.t.n.s.n.). W zakresie postępowań awansowych pojawiły się fundamentalne zmiany. Odnośnie do postępowania „habilitacyjnego” do najważniejszych zaliczyć należy „umożliwienie przeprowadzania w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych przewodów [...] habilitacyjnych będących podstawą nadania stopnia [...] doktora habilitowanego sztuki”, „rezygnację z dotychczasowych stopni naukowych [...] dokto-

¹ Kwestie natury prawnej były konsultowane z drem Michałem Krukiem, adiunktem w Instytucie Problemów Współczesnej Cywilizacji SGH.

² Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1852, z 2015 r., poz. 249 ze zm.).

³ Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych (Dz. U. Nr 65, poz. 386, z 1997 r., Nr 43, poz. 272 oraz z 2000 r., Nr 120, poz. 1268).

ra habilitowanego w zakresie sztuki oraz przewodów kwalifikacyjnych I oraz II stopnia”, a także „umożliwienie pełnienia funkcji promotora i recenzenta przez pracowników naukowych zagranicznych uczelni i instytucji naukowych oraz powoływania dwóch promotorów – z Polski oraz z zagranicznej instytucji naukowej”⁴. W przypadku postępowania o nadanie tytułu profesora zmiany były mniej istotne, przeforsowano, między innymi, „rezygnację z nadawania tytułu naukowego w zakresie sztuki i wprowadzenie tytułu profesora sztuki”⁵. Był to jednak zaledwie początek reformy – w ciągu nieco ponad dekady treść ustawy z dnia 14 marca 2003 r. ulegała systematycznie zmianom, przy czym obecnie wciąż są formułowane kolejne propozycje nowelizacji o doniosłym charakterze.

Jak zaznaczają H. Izdebski i J. Zieliński, przedmiotowa ustawa obowiązuje obecnie „w brzmieniu stosunkowo dalece odbiegającym od pierwotnego”, przy czym „najistotniejsze zmiany zostały wprowadzone z dniem 1 października 2011 r.”⁶ Wydaje się, że najgłębszy charakter wprowadzone modyfikacje miały w przypadku postępowań „habilitacyjnych”. Nowela z 2011 r. doprowadziła bowiem do zamknięcia możliwości przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego, który zgodnie z przepisami ustawy można było wszcząć do 30 września 2013 r. (tzw. stara procedura), pozostawiając jedynie ścieżkę postępowania habilitacyjnego ustanowionego ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁷ (tzw. nowa procedura). Ponadto reformy z roku 2011 i późniejsze wprowadziły nowe zasady i wymogi w ramach procedury „habilitacyjnej”, a dodatkowo wpłynęły na kształt postępowania „profesorskiego”. W niektórych przypadkach zmiany miały wręcz rewolucyjny charakter.

⁴ Zob.: opinia prawna z dnia 20 listopada 2002 r. nt. rządowego projektu ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (druk nr 1027), przygotowana na rzecz Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, s. 1–2.

⁵ Tamże, s. 1–2.

⁶ Chodzi o zmiany wprowadzone ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 z późn. zm.). Zob. H. Izdebski, J. Zieliński, „Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz”, Warszawa 2014, s. 5 i nast.

⁷ Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 84, poz. 455, Nr 112, poz. 654, z 2012 r., poz. 1544).

Należy pamiętać, że wraz z przyjęciem wspomnianej na wstępie ustawy, a także w związku z „dużą” nowelą z roku 2011, konieczne było opracowanie odpowiedniego pakietu aktów wykonawczych, których regulacje także istotnie wpłynęły na kształt wymogów i prowadzenia postępowań „habilitacyjnych” i „profesorskich”. Przepisy zawarte w tych aktach, wraz z wprowadzaniem kolejnych zmian w przedmiotowej ustawie, również ulegały zmianom. A trzeba podkreślić, że właśnie akty wykonawcze określają w istotnym stopniu przebieg wspomnianych postępowań i determinują sposób pracy habilitantów oraz doktorów habilitowanych przygotowujących się do awansu naukowego.

Celem wypowiedzi jest omówienie modyfikacji, jakie zaszły w ustawodawstwie w przedmiotowym zakresie w ciągu ostatnich dwunastu lat, wskazanie na złe i dobre strony przyjętych rozwiązań, a także przedstawienie postulatów *de lege ferenda*. Niniejszy tekst wpisuje się w nurt wypowiedzi doktrynalnych, głównie przedstawicieli środowiska akademickiego, dotyczących procedury uzyskania stopnia doktora habilitowanego⁸, a także procedury nadania tytułu profesora⁹. Warto dodać, że komentarze w tym zakresie nasiliły się w szczególności po ostatniej „dużej” reformie ustawy z dnia 14 marca 2003 r., przy czym wypowiedzi te mają w większości negatywny wydźwięk¹⁰.

II. Idea habilitacji i profesury

Stopień doktora habilitowanego oraz tytuł profesora to progi kariery naukowej, które uzyskuje tylko pewna grupa pracowników szkół wyższych i instytutów badawczych. Te stopnie i tytuły stanowią przejaw hierarchii w świecie *akademii*, a ich uzyskanie potwierdza, że osoby legitymujące się nimi są przygotowane do pełnienia określonych funkcji czy realizowania pewnych zadań. Świadczą nie tylko o dojrzałości intelektualnej, sprawności warsztatowej w prowadzeniu badań naukowych czy zajęć ze studentami, ale również

⁸W świetle art. 4 ust. 1 u.s.t.n.sz., gdy w ustawie jest mowa o stopniu „doktora habilitowanego” bez bliższego określenia – rozumie się przez to stopnie naukowe doktora habilitowanego oraz doktora habilitowanego sztuki.

⁹Zgodnie z art. 4 ust. 2 u.s.t.n.sz., gdy w ustawie jest mowa o „tytule profesora” bez bliższego określenia – rozumie się przez to tytuł naukowy profesora i tytuł profesora sztuki.

¹⁰Zob. m.in. J. Osiecka-Chojnacka, „Spory o habilitację – próba analizy debaty”, *Analizy BAS* 19/2009, s. 1–13; W. Walczak, „Postępowania habilitacyjne według znowelizowanych przepisów – analiza wielowymiarowa”, *e-mentor* 51/2013; „Raport – nowy tryb habilitacji” (dokument przygotowany przez Radę Młodych Naukowców), Warszawa 2015, dokument dostępny: http://rmn.org.pl/wp-content/uploads/2015/01/Raport-%E2%80%93-Habilitacja_Final.pdf (pobranie: 21.11.2015 r.).

o zdolnościach organizacyjnych. Nie ulega wątpliwości, że uzyskanie stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora musi w związku z tym być przedmiotem wnikliwej oceny.

Ocena ta jest szczególnie aktualna – w obliczu permanentnych zmian, dokonywanych w systemie. Potrzebujemy bowiem określenia docelowego modelu wyłaniania elit w świecie uczonych w Polsce.

Jedną z najbardziej spornych kwestii pozostaje utrzymanie w systemie gradacji „naukowej” stopnia doktora habilitowanego, zasadniczo za zniesieniem tej instytucji opowiada się środowisko młodych pracowników nauki. Trzeba jednak przypomnieć, że habilitacja występuje stosunkowo powszechnie na kontynencie europejskim; model ten jest obcy Wielkiej Brytanii i pozostałym państwom kultury anglosaskiej. Habilitację można uzyskać, między innymi, w Austrii, Niemczech¹¹ i Szwajcarii (*Privatdozent*), Portugalii (*Agregação*), Szwecji, Finlandii oraz Danii (*Docent*), a także we Włoszech (*Abilitazione scientifica nazionale*) i we Francji (*Habilitation à diriger des recherches*). Za pozostawieniem stopnia doktora habilitowanego przemawia nie tylko ugruntowana tradycja, ale także konieczność sprawowania kontroli nad procesem tworzenia elit świata nauki. Dla potwierdzenia można w tym miejscu przytoczyć wyniki badania przeprowadzonego niedawno wśród członków Sekcji IV (Nauki Medyczne) Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (dalej CK)¹². Taki pośredni stopień naukowy, między stopniem doktora a tytułem profesora, jest potrzebny. System powinien być jednak tak skonstruowany, ażeby z jednej strony stymulować młodych naukowców do pracy, a z drugiej – nie ograniczać i nie wstrzymywać ich rozwoju intelektualno-naukowego.

III. Regulacje ustawowe – (r)ewolucja

III.1. Postępowanie „habilitacyjne”

W przypadku modyfikacji wprowadzonych do ustawy z dnia 14 marca 2003 r. możemy mówić wręcz o zmianach rewolucyjnych, które istotnie zmieniły nie tylko procedowanie, ale wpłynęły też na dostęp do tej procedury oraz nastawienie samych habilitantów lub potencjalnych habilitantów do wzięcia udziału w postępowaniu „habilitacyjnym”. Oprócz gruntownej zmiany

¹¹ Habilitować można się także we wszystkich sąsiadujących z Polską państwach.

¹² Chodzi o wyniki badania z 10 listopada 2015 r., w którym 86% członków Sekcji IV CK opowiedziało się za utrzymaniem dwóch stopni, tj. doktora i doktora habilitowanego, oraz jednego tytułu profesora (wyniki badania w posiadaniu autora).

w 2011 r., przedmiotowe przepisy ulegały poprawkom w ramach kolejnych nowelizacji, w szczególności z 2005, 2014 oraz 2015 r. W związku z wprowadzeniem tzw. nowej procedury „habilitacyjnej” całkowitemu przeredagowaniu uległy, między innymi, przepisy art. 16 i art. 18 u.s.t.n.sz., do treści ustawy dodano art. 18a cytowanej ustawy, a ponadto istotne zmiany wprowadzone zostały, między innymi, do art. 19 i art. 20 u.s.t.n.sz.

III.2. Postępowanie „profesorskie”

Odnosnie do postępowania o nadanie tytułu profesora dotychczasowe nowelizacje nie wprowadziły tak znaczących zmian, jak to miało miejsce w przypadku procedury „habilitacyjnej”. O ile treść art. 25 u.s.t.n.sz. praktycznie nie uległa zmianie, o tyle ważne zmiany zostały wprowadzone do art. 26 i art. 28 przedmiotowej ustawy. Należy odnotować, że główne modyfikacje w przypadku postępowania „profesorskiego” zostały wprowadzone nowelami z 2011 i 2015 r.

IV. Przepisy zawarte w aktach wykonawczych – (r)ewolucja

IV.1. Postępowanie „habilitacyjne”

Odnosząc się do aktów wykonawczych dotyczących postępowania „habilitacyjnego”, trzeba zaznaczyć, że regulacje w tym zakresie od początku pojawiały się i pojawiają w kilku aktach. Powoduje to, że użytkownicy systemu, w szczególności nieprawnicy, mogą napotykać liczne problemy interpretacyjne (dodatkowo należy brać pod uwagę permanentną zmianę przepisów).

Pierwszym aktem wykonawczym do u.s.t.n.sz. było rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora¹³. Następnie, w związku z wprowadzonymi nowelizacjami ustawy, przygotowano zostało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynno-

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2004 r., Nr 15, poz. 128, Dz. U. z 2005 r., Nr 252, poz. 2125, oraz Dz. U. z 2006 r., Nr 153, poz. 1094).

ści w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora¹⁴, a potem rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora¹⁵. To ostatnie zostało zmienione rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora¹⁶.

Na pakiet aktów wykonawczych, stanowiących o wymogach i trybie przyznania stopnia doktora habilitowanego, składają się ponadto, między innymi, rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego¹⁷ oraz inne akty wykonawcze o mniejszym znaczeniu dla istoty samego postępowania¹⁸. Należy podkreślić, że wskazane powyżej rozporządzenie stanowiło nowy element w zestawie aktów wykonawczych i weszło w życie w roku 2011, nie derogując wcześniejszych rozporządzeń.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2011 r., Nr 204, poz. 1200).

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2014 r., Nr 1383).

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2015 r., poz. 1842).

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r., Nr 196, poz. 1165).

¹⁸ M.in. rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu zgłaszania wniosków o przyznanie uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego (Dz.U. z 2013 r., Nr 485), rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U. 2011 r., Nr 179, poz. 1065), rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 września 2011 r. w sprawie liczby członków Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów oraz warunków i trybu ich wyboru (Dz.U. z 2011 r., Nr 201, poz. 1185). Zostały one wprowadzone do obrotu prawnego w ramach nowelizacji z 2011 r., derogując wcześniejsze akty wykonawcze.

Powyższe akty prawne przywołują świadomie, ażeby unaocznic dynamikę i zakres zmian. Musimy brać pod uwagę, że każde z rozporządzeń zawiera stosowne regulacje, które stawiają – w tym przypadku przed habilitantami – określone wymogi (notabene są one znacząco rozbudowane).

IV.2. Postępowanie „profesorskie”

Zmiany w obszarze aktów wykonawczych mających za przedmiot postępowanie „profesorskie” nie były tak doniosłe, jak w przypadku procedury „habilitacyjnej”.

Pierwszy przyjęty akt stanowiło wspomniane powyżej rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Kolejne stanowiły przywołane już wcześniej rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r.

Należy zauważyć, że nie został wprowadzony do obrotu prawny akt analogiczny do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Ponadto procedura „profesorska” została doprecyzowana w innych aktach wykonawczych o mniejszym znaczeniu (m.in. dotyczących trybu zgłaszania kandydatur), które, podobnie jak w przypadku aktów dotyczących postępowania „habilitacyjnego”, zostały zmienione w ramach noweli ustawy w 2011 r.

V. Tytułem zakończenia – próba obiektywnej oceny

Przepisy prawa w przedmiotowym zakresie nie są stabilne, a ustawodawca wciąż aplikuje nam modyfikacje – taki stan rzeczy należy uznać za zdecydowanie niekorzystny. Jak podkreśla się w literaturze, „analizując funkcjonowanie polskiego prawa w okresie transformacji ustrojowej, badania socjologiczno-prawne ujawniają rozmaite jego dysfunkcjonalności”¹⁹. A. Kojder wymienia, że najbardziej szkodliwe społecznie niesprawności stanowią, między innymi,

¹⁹ A. Kojder, „O pożytkach nauczania socjologii prawa” [w:] „Humanizacja zawodów prawniczych a nauczanie akademickie”, red. A. Turska, Warszawa 2002, s. 82.

„niestabilność prawa i ciągła jego nowelizacja” (ten problem wskazuje jako pierwszy), a także chociażby „instrumentalne posługiwanie się prawem, niska jakość tworzonego prawa, [...] niski prestiż prawa w znacznej części społeczeństwa”. Niestety, wydaje się, że podobnymi wadami obciążone są również regulacje dotyczące postępowań o nadanie stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora. Obecnie wysuwane są propozycje kolejnych zmian, w tym postulowane jest przywrócenie wykładu habilitacyjnego²⁰. Koncepcja skądinąd słuszna, albowiem zasadne jest osobiste poznanie kandydata i zezwolenie mu na ustną (podlegającą ocenie) wypowiedź, to jednak nie może ona stanowić jedyne punktu proponowanej nowelizacji. Zdobyte doświadczenia w omawianym obszarze, zarówno pozytywne, jak i negatywne, a także wiedza na temat szkodliwości permanentnych zmian w prawie, powinny doprowadzić do przygotowania gruntownej nowelizacji. Powinna ona mieć charakter kompleksowy, a także ukształtować system zdobywania stopni i tytułów w szkolnictwie wyższym przynajmniej na kilkanaście lat. Przykładowo, należałoby między innymi rozważyć, czy formuła oceny w oparciu o standardy bibliometryczne, obecnie kluczowa, powinna mieć nadal charakter pierwszoplanowy. Pamiętajmy, że w przypadku niektórych dyscyplin naukowych publikowanie w czasopiśmie międzynarodowych – pozwalających na uzyskanie pozytywnej oceny w ramach postępowań awansowych w nauce – jest praktycznie niemożliwe lub znacząco utrudnione (np. autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopiśmie znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH) w naukach prawnych).

Konieczne wydaje się przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych, w których udział brałyby nie tylko organy takie, jak Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów czy Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale także podmioty reprezentujące młodych naukowców. W toku przygotowań do nowelizacji ustawy warto wziąć pod uwagę choćby „Raport – nowy tryb habilitacji”, dokument przygotowany przez Radę Młodych Naukowców. Wydaje się, że prezentowana w nim opinia jest zobiektywizowana. Z jednej strony dostrzega się, że obecną formułę postępowania habilitacyjnego cechuje „większa transparentność²¹ [...], szybkość procedur oraz nacisk na umiędzynarodowienie dorobku naukowego”, a równocześnie formułowany jest zarzut dotyczący „niejednoznaczności termi-

²⁰ Zob. U. Mirowska-Łoskot, „Bez radykalnych zmian w szkolnictwie wyższym. PiS wprowadzi tylko te najtańsze”, *Gazeta Prawna* z 30.10.2015 r., a także „Zdrowie, praca, rodzina, Program Prawa i Sprawiedliwości”, Warszawa 2014, s. 28.

²¹ Chodzi m.in. o zamieszczanie w internecie recenzji habilitacyjnych.

nów używanych w przepisach, skomplikowanie procedur administracyjnych, czy wymóg przedstawiania prac o dużo wyższym poziomie naukowym w porównaniu z wymaganiami w «starym» trybie postępowania²².

Pewne elementy systemu sprawdziły się i należy je zachować lub częściowo tylko zmodyfikować. Trzeba uznać chociażby, że istnieje potrzeba utrzymania kontroli państwowej nad nadawaniem przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze stopni i tytułów naukowych oraz w zakresie sztuki, w szczególności poprzez przyznanie stosownych uprawnień do ich nadawania oraz kontrolę nad korzystaniem z tych uprawnień. Istotne jest, aby organ sprawujący kontrolę składał się z przedstawicieli świata nauki, którzy rozumieją zasady funkcjonowania systemu. Liberalizacja w tym zakresie mogłaby przynieść opłakane skutki w postaci promowania osób, których kwalifikacje nie dają podstawy do nadania stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora. Konsekwencje takiego promowania ludzi nauki w Polsce byłyby rujnujące dla całego systemu kształcenia na poziomie wyższym.

²² „Raport – nowy tryb habilitacji”, s. 2.